

DIRVA

Nr. 36

Kovas-March 26, 1962

Cleveland, Ohio

Dvigubas diržų veržimas Kuboj liaudyje kelia nepasitenkinimą

Maitinimo kortelių įvedimas, kaip sako Kubos vidaus gyvenimo stebėtojai, pradeda daug kam praplėsti akis. Revoliucinis džiaugsmas su tuščiais pilvais greit pradės atsibosti. Tik visa bėda, kad revoliucijos kursytojai ir gilintojai, kaip iki šiol socialiai valgė, taip ir toliau socialiai valgys.

Maisto normavimą įvedimą visi skaito diržo veržimu savo pačių rankomis. Bet kitą diržą, ir dar pavojingesnį, kuris gali sugriau-

ti visą Kubos ūkinį gyvenimą, veržia JAV. Veržia griežčiau ir griežčiau žiūrėdami, kad Kubos prekės į JAV neateitų iš antrų ar trečių rankų, kaip iki dabar dar pajėgia ateiti. O Kubos prekybavimas su komunistiniais kraštais yra tik Kubos ūkinio gyvenimo susinimas.

Kubos didžiausias ūkio produktas — cukrus, kurio produkcija duodavo gražias pajamas, šiuo metu labai šlubuoja. Iš veikusių 11 rafinerijų, tik 3 veikia pilnu apkrovimu, o kitos negali dirbti. Virš 300,000 vyrų, nuolat užimtų su ginklais Kubos režimą išsaugoti ir yra tas peilis, kuris kasdien ir pastoviai piauna.

Kuba, labai kietai pradėjusi jausti Amerikos ūkinį spaudimą, tik per trumpą laiką keturis kartus skundėsi Jungtinėse Tautose, ir visus keturis kartus pralaimėjo.

Paskutinis jos skundas, kad Kuba savo byla, nukreiptą prieš JAV, galėtų perkelti į Tarptautinį Hagos teismą, taip pat Saugumo Taryboje pasibaigė pra-

laimėjimu. Kaip žinia, Kuba norėjo, kad galėtų bylą iškelti už jos išstumimą iš Amerikos Valstybių Sąjungos ir už ūkinį sankcijų naudojimą prieš jos dabartinį režimą.

Nežiūrint, kad Kubos ūkinis gyvenimas smunka, bet Kubos komunistinimas, be jokios atodairos, gilinamas. Nepasitvirtino ir žinios, kad broliai Castro yra atsidūrę nemalonėje ir jie nušalinami. Priešingai, jie kuriamoj taryboj, kuri planuos Kubos komunistinimą ir Kubą valdys, užima pirmo ir antro sekretoriaus pareigas. Atseit, pagal rangą, pilnai prilygsta Chruščiovui.

• Kuboje šio mėnesio pabaigoje bus pradėta teisti apie 1200 kubiečių, kurie nevykusios invazijos metu buvo paimti į nelaisvę. Tas teismas jaudina karių gimines, kurie dabar gyvena Amerikoje. Kaip žinia, juos buvo galima išmainyti į traktorių, bet Castro per daug užsiprašė ir mainų biznis iširo.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Prez. Kennedy kalbos, kurią jis pasakė Californijos universitete jam įteikiant garbės doktoratą, klausėsi 88,000 asmenų. Kalba buvo pasakyta Memorial stadione. Pagrindinė kalbos mintis buvo, kad raudonasis potvynis, jį sulaukė, pradeda būti mažiau pavojingas, bet reikia nemažų pastangų jį nugalėti.

• Alžiro miestuose dabar daugiausia kova eina tarp Prancūzijos kariuomenės dalinių ir slaptosios armijos narių. Tai pats skaudžiausias kovų tarpas, kad prancūzai žudo prancūzus, vadovaujami Prancūzijos aukšto laipsnio kariškių.

Alžiro nacionalistai, nuo kurių pečių nuimta karinės kovos vedimas, dabar visą dėmesį telkia į savivaldos organų sudarymą. Provizorinė Alžiro jungtinė vyriausybė dabar susideda iš 12

asmenų. Kaip žinia, sovietai jau spėjo vyriausybę pripažinti, ir norėdami jai įsisteigti, jau siūlo visokeriopą pagalbą.

• Ženevoje dar kartą pasitvirtino, kad sovietams nedarant nuolaidų, nėra jokių galimybių susitarti atominio nusiginklavimo klausimais. Taip pat nėra jokių davinų, kad ir bendri nusiginklavimo klausimai, kuriuos svarsto 17 valstybių atstovai, pajudėtų į teigiamą pusę. Valstybės sekretorius Rusk iš Ženevos ruošiasi grįžti šios savaitės pradžioje. Atominių nusiginklavimo derybose daugiausia susidurta dėl bandymų, kuriuos sovietai neseniai vykdė, o JAV dar ruošiasi vykdyti.

• Argentinoje, kariuomenės vadovybei spaudžiant, į naują ministerių kabinetą, raktinėms pozicijoms, kvie-

Lietuvis vadovavo Bostono istoriniam paradui

Kasmet kovo 17 d. So. Bostonas, kur iki šiol tebe gyvena nemažai lietuvių, skendi didelių iškilmų nuotakose. Kaip žinom,

mažiau į tas iškilmes įsigilinusiame, net sunku atskirti, kas toj šventėj daugiau pagerbiamas — JAV išsilavinimo pionieriai ar ai-

vo ypač gausūs jos daliniai. Mokyklos atrenka dailiai nuaugusias merginas ir vaikus, išmoko plastiško žygiavimo, aprėngia spalvingais drabužiais. Visa tai daro malonų ir patrauklų įspūdį.

Iš lietuvių šiemet paradedalyvavo šv. Petro mokyklos mokinių benas (dūdų orkestras) ir liet. veteranų vienetas iš Worcesterio, Mass. Abu prieky nešė liet. tautines vėliavas. Bendras parado įspūdis — Amerika turtinga ir galinga!

Iš So. Bostoną kovo 17 d. suvažiuoja minios žiūrovų, daugiausia arių, pasipuošusių žaliais dobilo lapais, žaliais kaklaryšiais, žaliom sukniom ir žaliom skrybėlėm. Ne vienas iš tų dalyvių drauge su paradu žygiuoja, laikydamas rankoj alaus ar whiskey butelį. Kaip tokis parado palydovas patinka šv. Patrickui, žinoma, aš negaliu pasakyti...

Kad šiemetinis paradas buvo itin gerai organizuotas, kaip bostoniškė spauda rašo, daug nusipelnė Edm. L. Ketvirtis. Galvoju, kad tai yra gera proga ką nors daugiau apie tą vyrą pasakyti.

Edmundas L. Ketvirtis gimė Bostone. Jo tėvai, veikslūs ir susipratę lietuviai, šiuo metu gyvena Floridoj, So. Bostone turėjo laikrodžių ir brangenybių krautuvę, kurios įpėdinis dabar yra Edm. L. Ketvirtis. Jis čia baigė mokyklą, imtinai su kolegija, II-jo pas. karo metu buvo JAV karo aviacijos lakūnas, rezervan išėjęs majoro laipsnį, už narumą apdovanojtas ordenais. Atrodo, ir ne vienam lietuviui Vokietijoje teko drebėti, kai jo vad. eskadra atlėkdavo su bombom.

Novelinio pobūdžio atsitikimą pasakojo J. Kapočius, L. E. leidėjas. Vieną vakarą, eidamas gulti, savo kišeninį laikrodį jis padėjo ant palangės. Naktį, kai buvo bombarduojamas kaimyninis miestas, laikrodis nukrito žemėn ir sudužo. Tuo metu Vokietijoje nebuvo lengva jį pataisyti. Atvykęs į Bostoną, J. Kapočius nušė laikrodį pas Ketvirtį ir pasakė: girdi, amerikiečiai man tą laikrodį sudaužė, tai dabar nemokamai pataysyk!

Išsiaiškinus datas ir vietas, pasirodė, kad tame bombardavime dalyvavo ir maj. Edm. L. Ketvirtis. Žinoma, J. Kapočiaus laikrodis buvo pataisytas be atlyginimo...

Edm. L. Ketvirtis, vedęs tikrai šaunų ir gražią geltonplaukę lietuvaitę, augina dukterį ir sūnų. Ketvirčiai yra veiklūs ir Bostono lietuvių visuomeninėje gyvenime. Abu jie laisvai kalba lietuviškai ir dalyvauja visuose didesniuose liet. rengiamuose koncertuose, vaidinimuose ir po būviuose. Pati p. Ketvirtienė yra buvusi maž. scenos aktorė.

Edm. L. Ketvirtis neseniai buvo liet. veteranų Dariaus posto komanderis, o dabar yra Amerikos Lietuvių Piliečių d-jos pirmininkas. Taigi šiuo metu jis vadovauja pačiai turtingiausiai Bostono lietuvių organizacijai. Prie jos aukštų namų jis, kaip evakuacijos parado vyr. vad. (Chief Marshal), kovo 17 d. sveikino paraduojančius. Džiaugdamiesi Edm. L. Ketvirčio laimėjimais, linkime jam visokių pasisekimų.

St. S.



EDMUNDAS L. KETVIRTIS, JAV aviacijos majoras, pasižymėjęs II Pasauliniame kare, dabartinis Amerikos Lietuvių Piliečių Draugijos Bostone pirmininkas, kovo 17 d. vadovavo Bostono iškilmų paradiui, kokio miestas dar nebuvo matęs.

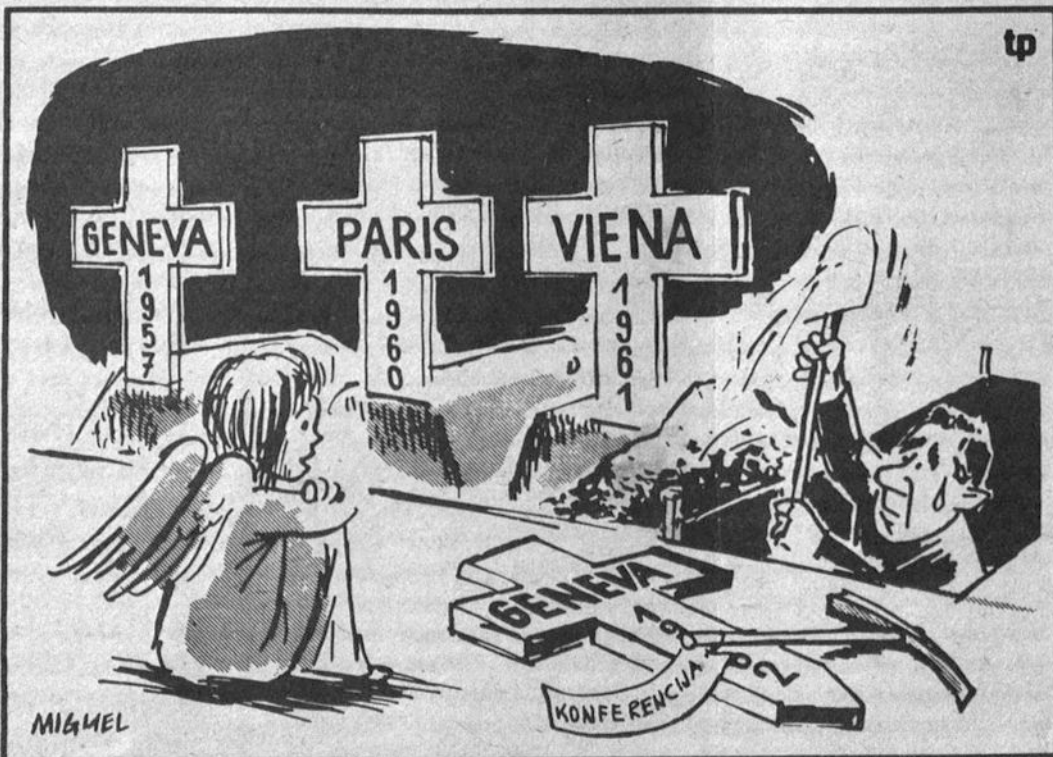
Bostone prasidėjo JAV kovos dėl nepriklausomybės. Mūsų priemiesty yra aukštuma, papuošta stilingu bokštu ir vadinama Dorchesterio aukštuma arba Thomas parku. Čia amerikiečiai sumušė britų įgulą, iš čia prasidėjo britų pasitraukimas arba evakuacija. To istorinio įvykio data 1777 m. kovo 17 d. Stilngasis bokštas yra paminklas toms kovoms pagerbti. Iš tikro, kovo 17 d. šventė, tai ir yra prisiminimas to didžiulio laimėjimo.

Tačiau, laikui bėgant, šiame krašte įtakingi airiai prie tų iškilmų prijungė ir savo tautos patrono šv. Patricko pagerbimą. Šiandien,

čiami aiškūs antiperonistai.

• I Brazilijos badaujančias šiaurės sritis, JAV skubiai permeta 13,000 tonų kukurūzų ir kitų maisto produktų, kad suteiktų būtiną pagalbą.

• Berlyne komunistai pradėjo statyti keturiuose centriniuose punktuose naują, stipresnę sieną, kuri yra tik patvirtinimas, kad Vakarų ir Rytų Berlyno atskirimą jie nori pagilinti ir dar pasitaikantiems pabėgimams visiškai kelių užkirsti.



Gromyko moka savo amatą...

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

VIENI GINKLUOJASI, KITI NUSIGINKLUOJA

Ženevoj vis dar besiderant dėl nusiginklavimo, iš Pekino ateina žinios, kad Kinija šią vasarą ruošiasi išbandyti savo pirmąją atominę bombą. Tokiu būdu "atominis klubas" padidės nauju nariu ir galimas dalykas, durys neliečiamos šeštajam nariui, nes Indija irgi ruošiasi neatsilikti ir rudenį išbandyti savo atominę bombą.

Tad vieniems kalbant apie nusiginklavimą, kiti ginkluojasi.

Vakarai, kurie anksčiau iš aukšto žiūrėjo į Aziją, dabar pamatys, kad šis senos civilizacijos kontinentas ne tik pajėgia lenktyniauti, bet gali ir pralenkti.

Kinija, Indija ir net Japonija, kuri buvo sukręsta atominio sprogimo Hiroshimoi, žada nepasiduoti.

Šiandien Kinijos plutonogamyba, reikalinga atominėi bombai, jau prilygsta Didžiosios Britanijos gamybai.

1958 metais Kinijoje pastatytas reaktorius kasmet galėjo pagaminti po 2 kg pluto, ko pilnai pakaktų ne vienai, bet dviem atominėm bombom. Bet yra žinoma, kad po to kinai pasistatė dar kelio lik reaktorių.

Reikia neužmiršti ir tai, kad kinai prieš 2,300 metų atrado magnetą ir geležies mineralus. Prieš penkiolika šimtmečių jie jau mokėjo apskaičiuoti Pi ir pirmosios raketos buvo leidžiamos jau prieš 1000 metų toj pačioj Kinijoj, valdant Sungo dinastijai.

Bet ne visi ginkluojasi.

Yra ir malonių žinių. Štai mažytė Andoros respublika parodė pavyzdį, sumažindama savo karinį biudžetą.

Tą nedidelę valstybę su 5,300 gyventojais, Pirinėj kalnuose tarp Prancūzijos ir Ispanijos, pažįsta gal tik pašto ženklų kolekcionieriai.

Iki šio laiko jos karinis biudžetas buvo skaičiuojamas ne milijonais, o siekė vos tik penkis dolerius ir 74 centus.

Bet ir to buvo per daug. Dabar respublikos valdovai rado, kad biudžetas perdidelis ir sumažino jį iki keturių dolerių ir 48 centų!

Šio biudžeto pinigais buvo perkami šoviniai, kuriais būdavo šaudoma per valstybinę šventę. O jų Andora nelabai daug turi metuose...

ATENTATAS PRIEŠ HEYDRICHĄ... (3)

Mums nepasisekė nužudyti

1942 m. gegužės 27 rytą Reinhard Heydrich patenkintas rengeši Panenske Brezany rūmuose, pasirošęs vykti į Berlyną susitikti su Hitleriu. Šį kartą jis skubinosi pranešti linksmą žinią, kas būtų davę progos nacių hierarchijoje pralenkti Himmlerį ir Georingą. Heydrich visiškai likvidavo Čekoslovakijos pasipriešinimą ir dabar galėjo valdyti kraštą kaip jam patiko. Čekų "vyriausybė" buvo pasiryžusi net pasiūsti keletą divizijų į rytų frontą. To dar nebuvo pasiekęs jokio okupuoto krašto gauleiteris.

Kieme sargyba atidavė pagarbą ir ištikimasis Ugo Klein jau laukė prie automobilio. Kaip įprasta, Heydrich atsisėdo šalia jo ir šį kartą išvažiavo iš kiemo be apsaugos.

Anksčiau Heydrich priekini išsūsdavo automobilį su SS vyrais, bet dabar, čekams apatiškai laikantis, nebebuvo ko bijoti.

Tačiau Jan Kubis ir Josef Gabchick, prieš kelias dienas sužinoję, kad Heydrich vyks į Berlyną be palydovų, jau prieš dvi valandas pasirošė jį sukirti. Pakelį į stotį jie rado staigų posūkį, kur automobilis priverstas sulėtinti greitį ir 50 metrų turi lėtai važiuoti. Toj vietoj buvo tramvajaus sustojimo vieta, tad du vyrai galėjo stovėti, nesukeldami įtarimo. Vienas blogumas, kad buvo dvi tramvajų linijos ir jei vienu laiku abu tramvajai susikryžiuotų, automobilis galėtų pravažiuoti užpakalį jų nepastebėtas. Tai rizika, bet viskas kita atrodė palanku atentatui.

Heydricho automobilis turėjo tą vietą pravažiuoti tarp 9 val. ir 9 val. 20 min. Jan kišenėje laikė suspaudęs granatą, tuo tarpu Josef, stovįs per 20 metrų kitą pusę tramvajaus linijos, buvo pasirošęs su automatu, kurį išsitraukęs iš la-gaminėlio paslėpė po lietpalčiu. Jis turėjo apšaudyti automobilį, o Jan pribaigti mesdamas granatą.

Laikrodžio rodyklė rodo 9 val. 25 min. Staiga Jan iš tolo pastebėjo saulės spindulio blizgesį. Tai rezistentas Valchik veidrodėlio pagalba signalizavo, kad Heydricho automobilis artėja. Greitai Jan išgirdo automobilio burzgimą. Josef taip pat turėjo išgirsti, nes po lietpalčio ner-vingai suspaudė automatą.

Vienas tramvajus važiuo priešinga puse. Kad tik nepasirodytų kitas, pagalvojo Jan. Iš posūkio jis pamatė išlendant automobilį su svaistikos vėliava. Dabar Mercedes važiuo gal būt 10 km. greičiu. Jan jau matė liesą Heydricho veidą ir brutalią Kleino galvą. Josef staiga praskleidė lietpalį ir atstatė automatą Mercedes kryptimi, kuri buvo tik per dešimt metrų nuo jo ir...

Kas atsitiko? Kas atsitiko su Josefu? Kodėl jis neiššovė? Automobilis jau buvo prie jo ir jis nieko nedarė, lyg rankoje lai-

kytų žaislą. Josefo veide matėsi baimė ir nustebimas. Automobilis jau pravažiavo ir artėja prie Jono.

Jan mato, kaip Heydrich savo ranką padėjo ant revolverio. Jan nebežino ką daryti. Granatą, kurią jis turėjo mesti, buvo numatyta tik pribaugimui, kai Heydrich bus apšaudytas ir sužeistas. Ką daryti su automobiliu, kuris važiuoja... Bet Upo Klein instinktyviai sustabdė ir šita jo reakcija pakeitė likimą. Jan nutraukė granatos saugiklį ir pasi-leido vyti automobilį, kuris pravažiavęs sustojo. Jan pamatė tramvajų, kuris važiuo gretimai, gauleiterio automobilio kryptimi. Tegu... Jis metė granatą, kuri nukrito užpakaly automobilio ir sprogo. Didelė ugnis ir dūmai pridengė automobilį.

Nesuprasdamas kodėl ir kaip Jan pajuto prie dešinio akies skausmą. Bet jis nekrepė dėmesio. Jis pamatė baisų vaizdą. Mercedes, išlindusi iš dūmų, atsitrenkė į šaligatvį, tramvajus visi langai išdažyti ir ke- leiviai išsigandę. Bet per penkiolika metrų vis, lyg suakmenėjęs, su automatu rankoje stovėjo Josef...

Jan ir Josef puolė prie dviračių tame visuotiname sąmyšyje.

Iš užpakalio Jan išgirdo šūvį. Jis važiuo greitai, stengdamasis vis dėlto atsigręžti. Heydrich ir Klein iššokę iš Mercedes

bandė jį šaudyti... Vadinas, atentatas nepasisekė. Bet jis nenusiminė ir bandė greitai važiuoti. Tiršta masė užpildė jo akį ir jis matė ant dviračio rankenų varvantį kraują.

Klein tebebando jį persekioti, bet nepasiekia. Jis reikalauja laudamas pagalbos. Jan skuba pasislėpti. Staiga iš namo išbėga moteris su baltinių krepšiu. Matyt, užaliarmuota sprogo ir triukšmo, ji nori pažiūrėti. Pamačiusi dviratininką kruvinu veidu pagalvojo, kad tai piktadarys ir po jo dviračiu metė krepšį pastodama kelią. Jan griebė už revolverio. Bet negi jis šaus į moterį? Išgandinta moteris atsisitraukė, ir laimei, jos krepšis nepataikė į dviračio ratus.

Vingyje Jan paskutinį kartą atsigrįžo. Moteris dinga. Klein irgi liko toli ir priešais laisvas kelias. Už kelių šimtų metrų tiltas ir Libenec priemiestis, kur jis turi draugų pasislėpti. Jie buvo įspėti, kad turės paslėpti reikalui esant. Štai Novatnų namas. Jan spaudžia skambutį, bet niekas neatidaro. Per veidą varva kraujas. Staiga užpakalį savęs kieme išgirdo žingsnius. Tai šeimininkė Novatnų grįžo iš turgaus.

--Mano Dieve, kas jums atsitiko?

--Mes bandėme nužudyti Heydrichą, bet nepasisekė...

Ir Jan, sudribs salione į fontelį, pravirko.

(Bus daugiau)

ŽINIOS AUTOMOBILISTAMS

ALYVOS KEITIMO DAŽNUMAS, GAZOLINAS IR PADANGŲ PRAMONĖ

Dažnas automobilio savininkas įdomaujasi, kokią gazoliną geriausia vartoti ir kaip dažnai reikia keisti alyvą. Į šiuos klausimus gali būti keletas atsakymų, atsižvelgiant kas yra suinteresuotas.

Jei paimsime alyvos keitimo dažnumą, tai automobilių įmonės reklamuoja, jog alyvos nereikia keisti iki 4,000 ar net 6,000 mylių. Iš kitos pusės, alyvos įmonės skelbia, kad retas alyvos keitimas yra pavojingas. Jos teigia, kad žiemos metu alyvą reikia keisti kas 30 dienų ir vasaros metu kas 60 dienų. Vienu ar kitu atveju, nerečiau kaip 2,000 mylių.

American Petroleum Institute teigimu bandymai yra parodę, jog alyvą keičiant kas 1,000 mylių, motorai laiko dvigubai ilgiau, negu keičiant kas 5,000 mylių.

Žiemos metu sušalusią alyvą neduoda reikiamos apsaugos motoro dalims. Reikalinga nuo pusantros iki šešių mylių važiuoti, kol alyva pilnai sušyla. Kaip

žinia, alyva labai iš lėto tešyla.

Kitas klausimas, kokią gazoliną vartoti: paprastą ar aukštesnės kokybės?



Realistinis menas

Gazolino kokybė priklauso nuo octane kiekio. Esant per mažam kiekiui octane, gazolinas greičiau užsidega ir todėl girdisi garsus motoro ėjimas. 1962 metų automobiliui turi spaudimo santykį nuo 8:1 iki 11.5:1.

Tai reiškia, jog cilindryje būna nuo 8 iki 11.5 kartų mažiau vietos, kai gazolinas užsidega ir pistonas nustumiama iki tolimiausio taško. Gazolinas, sumaišytas su oru, patenka į cilinderį, kur suspaustas, uždegamas elektros kibirkštimi. Prie didesnio spaudimo daugiau gazolino energijos panaudojama.

Skaičiuojama, jei spaudimo santykį nuo 5:1 padidini iki 10:1, tai motoro pajėgumas padidėja iki 25 - 35% su tuo pačiu kiekiu gazolino.

Visi užsienietiški mažiukai automobiliai, išskyrus sportinius, naudoja paprastą gazoliną. Amerikietiški, vidutinių kainų ir aukštesnių, reikalauja geresnės kokybės gazolino. Mažieji amerikiečių gamybos automobiliai pataria naudoti paprastą gazoliną. Tačiau DuPont įmonės tyrimų duomenimis tikrai apie 60% automobilių, kurie rekomenduoja paprastą gazoliną, ekonomiškai

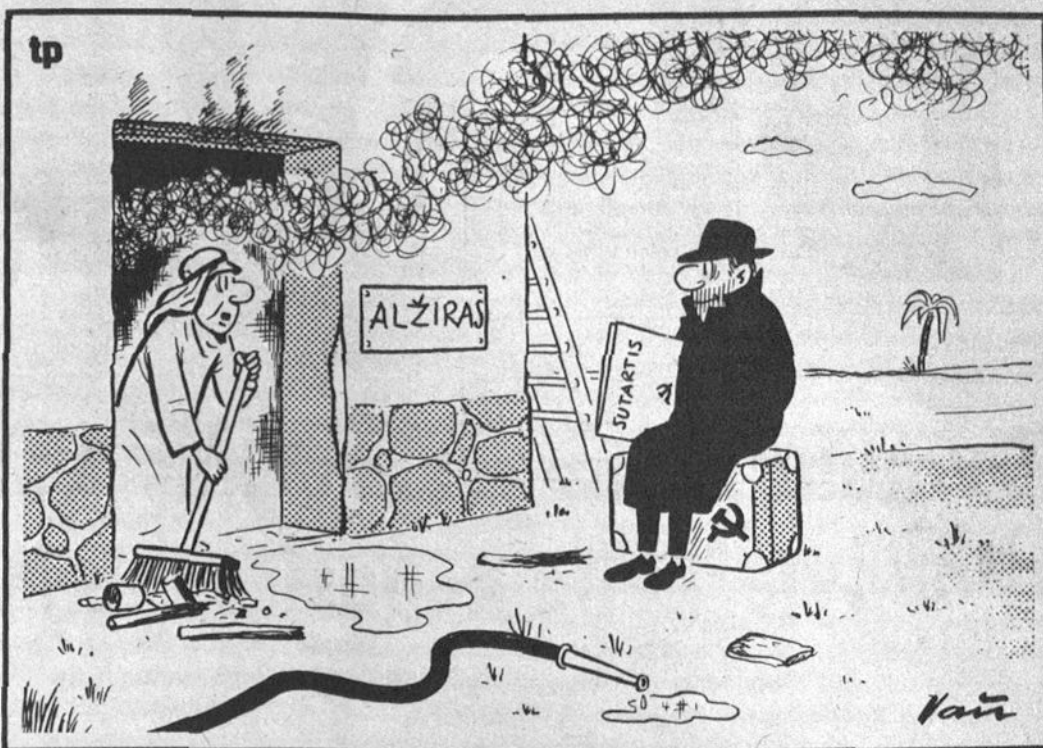
resnių rezultatų, jei ir aukščiau-sios kokybės gazoliną įpilsime.

Per paskutinius dvidešimt metų Goodyear, Firestone, US Rubber ir Goodrich mēgdavo kalbėti apie keturias didžiasias gumos įmones. General Tire kalbėdavo apie penkias didžiasias, nes įskaitydavo ir save.

Tačiau 1961 metų prekybos skaičiai pakeitė pozicijas lentelėje. General Tire nustatė Goodrich įmonę į penktą vietą. Tai buvo pirmas pasikeitimas lentelėje nuo 1942 metų, kada Firestone iškopė į antrą vietą, pralenkdama US Rubber.

General Tire grynas pelnas padidėjo 20% ir tuo pačiu pralenkė US Rubber. General Tire ir Goodrich įmonės yra labiausiai išsišakojusios produktų gamyboje. General Tire padangų prekyba sudaro tik apie 30% visos prekybos. Goodrich ir US Rubber apie 45%. Goodyear kiek virš 50% ir Firestone apie 60%.

Rekordinis pajamų šaltinis buvo Aerojet - General, kuri davė apie 43% viso grynų pelno. Aerojet-General yra dalis General Tire ir gamina raketoms kūną



Sovietai jau skubina užmegsti santykius su Alžiru...

gali naudoti. Kiti yra reikalingi geresnės kokybės.

Paskutiniu laiku regularus gazolinas turi vidutiniškai apie 93 dalis octane. Per paskutinius ketverius metus octane kiekis kilo. Atrodo, ši kilimo tendencija laikysis ir toliau, nes automobiliai reikalauja vis geresnės kokybės gazolino. Sakykim, kad ir Chevrolet Corvair Monza, su automatine transmisija, reikalauja aukštos kokybės gazolino.

Du Pont apskaičiavimu (65% šiandieninių automobilių gali naudoti paprastą gazoliną, 34% reikalauja aukštos kokybės ir 1% reikalauja labai aukštos.

Kai kurios alyvos įmonės bando gaminti įvairaus laipsnio gazoliną. Vienos pardavinėja jau pagamintą, o kitos maišo pildamos. Tačiau nevisada reikia, kad aukštos kokybės gazolinas padės automobiliui. Pirmiausia, svarbu motorą suderinti ir tada galima pasirinkti tinkamos kokybės gazoliną. Reikia pradėti nuo žemesnės kokybės. Jei motoras eina triukšmingai, tada pirkti aukštesnės kokybės, kol motoro ėjimas pasidaro lygus.

Savaime aišku, jog senesni automobiliai, kurie buvo pritaikyti paprastam gazolinui, neduos ge-

bei kitas dalis. Apie 14% viso pelno davė RKO-General radio --televizijos tinklai.

Dvylika didesniųjų gumos įmonių turėjo gana sėkmingus 1961 metus. Goodyear, General ir Mohawk pasiekė naujus rekordus grynų pelno atžvilgiu. Tikrai dvi įmonės teturėjo nuo-

stolio, tai Dayco ir Seiberling.

Šešios gumos įmonės, kurių centras yra Akron, Ohio turėjo grynų pelno 199,262,000 dolerių. Goodyear, Firestone, General, Goodrich, Seiberling ir Mohawk pardavė gėrybių už 4.3 milijardus dolerių.

P.J.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS



ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE

APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th. 4.79
 2. MARTEL 3 star Cognac 5th. 5.39
 3. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th. 4.98
 4. MARTINI or MANHATTAN KVORTA ... 5th. 2.98
 5. CANADIAN WHISKY 8 metų senumo 5th. 3.98
 6. DUJARDIN GERMAN BRANDY 5th. 5.29
 7. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 5th. 3.59
 8. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th. 3.98
 9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th. 2.98
 10. KIJAF VAYNAS 5th. 1.75
 11. BORDEAUX pranc. vynai ... 5th. .98
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Mr. Common Cents says:



Change Your Savings into Profits!

YOUR SAVINGS START EARNING 4% INTEREST NOW AT ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION... AND INTEREST IS PAID TWICE A YEAR... ON JUNE 30TH AND DECEMBER 31ST... SAVE REGULARLY AT ST. CLAIR SAVINGS FOR A SECURE FUTURE... YOUR SAVINGS GROW PROFITABLY AT 4% INTEREST.

4%

Current Rate

ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET
25000 EUCLID AVENUE
6235 ST. CLAIR AVENUE



3 Convenient Locations

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, J. Čiuberkis, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Nereikėtų kartoti jau patirtos klaidos

Karo sąlygose, o ypačingai traukiantis nuo naujos sovietų okupacijos ir komunistinio teroro, buvo išdraskyta daug šeimų. Įvairių pamiavų aplinkybėse vyrai atsidūrė Vokietijoje ar kitur, o žmonos su mažais vaikais, ar ir vieni maži vaikai, liko pas gimines. Žinoma, daugeliu atvejų, visa tai įvyko galvojant, kad pasitraukimas yra laikinis, bus galima greit atgal sugrįžti ir vėl drauge gyventi.

Tas, tariamai laikinis pasitraukimas, prasitęsė iki šiandien, ir dar nežinia kiek metų toliau prasitęs. Visokiais atvejais, apie greitą tokių šeimų susirišimą normaliose ir laisvoje savojo krašto sąlygose, dar nėra jokių galimybių galvoti. Todėl ir belieka vienintelė galimybė rūpintis, kad pasilikusieji anapus geležinės uždangos, kaip nors čia galėtų atvažiuoti.

Tokie rūpesčiai, didelės ir neretai daug kaštavusios pastangos, eilę tokių išdraskytų šeimų sujungė. Čia atsirado kelios dešimtys ten mažamečių paliktų vaikų, senų tėvų ir vieno kito žmona ar vyras. Kiek iš viso mūsų tautiečių, tokiose aplinkybėse yra atvykę, greičiausia, niekas tikros statistikos neveda ir jų skaičiaus niekas tiksliai negalėtų pasakyti. Bet nesunku tvirtinti, kad tokių, čia atsiradusių, skaičius greičiausia nepasieks 150. Tat, palyginant su išdraskytų šeimų skaičiais, atvykusių procentas yra labai mažas.

Kiekvieną, į čia atvykusį, pirmiausia džiaugėsi tu išdraskytų šeimų nariai, artimieji, bet nemažiau džiaugėsi ir visa lietuviškoji bendruomenė. Ir kaip nesidžiaugsi, jei ilgų metų svajonė išsipildė, o geležinė uždanga, su būdingais komunistinės sistemos pančiais, liko anapus.

Bet, taip mums besidžiaugiant, keliais atvejais ir nemažos staigmenos susilaukėm. Štai, jau ne iš kur kitur, bet pirmiausia iš komunistinių laikraščių patyrėm, kad kokia tai senyvo amžiaus moterėlė, grįžta atgal. Ir grįžta, kaip tie komunistiniai laikraščiai sugeba išaiškinti, tik todėl, kad jiems nepatinka šioji kapitalistinė santvarka. O vieną kartą, dar net sugebėjo išaiškinti, kad grįžta pasiilgę laisvės...

Komunistiniai laikraščiai apie tokius išvykimus greit sužino todėl, kad Sovietų Sąjungos pasiuntinybėje dirba toks Laurynas Kaponius, jų tarnų tarnas. Kai tik koks lietuviškas reikalas sovietų pasiuntinybėje atsiduria, tai pirmiausia pas jį ir patenka, kad surinktų reikalingiausias žinias. Ir, propagandos siekdami, iš pasiuntinybės jie jau pasirūpina, kad toji žinia galimai plačiau tarp lietuvių prasiplatintų. Tuo pačiu lietuvius nustebintų ir juos nors kiek demoralizuotų.

Niekad neteko patirti, kad atgal grįžtantieji, būtų padarę tokį pareiškimą, dar būdami šiame krašte, jog jiems čia nepatinka kapitalistinė santvarka ar jiems čia permaža laisvė. Tokio pobūdžio pareiškimų yra buvę tik nuykus į anapus, kada jie vėl atsidūrė gyventose vietose. O kas tokius pareiškimus, ir labai grubiai diktuoja, mums čia nėra jokio reikalo aiškinti. Visi ir taip labai gerai žinome.

Grįžimus atgal, kurių yra pasitaikę vienos rankos pirštais suskaitomus, apsprendė ne kas kitas, kai sentimentas paliktai ilgai gyventai vietai ar ir labai artimiems giminiams. Tai, kaip taisyklė, padarė senesnio amžiaus moterys ir viena jaunuolė, ten palikusi savo sužadėtinį.

Žinoma, tokiems atvejams pateisinti žmogiškai prigimčiai natūralių motyvų yra ir iš jų nevertėtų nei juoktis, nei didelių istorijų daryti. Bet iš kitos pusės, mums prieš tuos asmenis ir tas įstaigas, kurios nuosėrdžiai talkino, kad čia galėtų atvykti, reikia ir akis pakaitinti, kada sužino, kad atgal išvažiavo.

Šiuo atveju, turint gyvenimiškos praktikos, nereikėtų į čia kviesti tokių seno amžiaus žmonių, kurių dalis vaikų ten gyvena, dirba ir kurie gali ten gyvenimą užbaigti. Geriau tokiuos da'niau paremti siuntiniais ir padėti jiems, saulėleidžius sulaukusiams, ir į savo žemės kapuose atsigulti. Juk tokiems, čia atvažiuavus, metais budintas ilgesys ir meilė savo ilgai nematytiems vaikams, per kelius mėnesius praeina. O vietoj jų, išauga naujas ilgesys paliktai tėvų žemei ir artimiesiems. Ir jie tuo ilgesiu apsirgę, tenori tik ten grįžti, kur anksčiau gyveno.

B. G.



UŽDANGOS IR UŽKULISIAI

Look žurnale pasirodžiusi kardino Spellmano biografijos ištrauka, "išvyniojo iš bevelnos" buvusio prezidento Roosevelt

asmenybę ir jo karo meto diplomatią.

Praeito sekmadienio Chicago's Sunday Tribune komentuoja, kad Rooseveltas puikiai žinojo ką darąs, stiprindamas ir remdamas sovietų triumfą ir kolosą Europoje ir Azijoje. Rooseveltas padarė senesnio amžiaus moteris ir viena jaunuolė, ten palikusi savo sužadėtinį. Žinoma, tokiems atvejams pateisinti žmogiškai prigimčiai natūralių motyvų yra ir iš jų nevertėtų nei juoktis, nei didelių istorijų daryti. Bet iš kitos pusės, mums prieš tuos asmenis ir tas įstaigas, kurios nuosėrdžiai talkino, kad čia galėtų atvykti, reikia ir akis pakaitinti, kada sužino, kad atgal išvažiavo. Šiuo atveju, turint gyvenimiškos praktikos, nereikėtų į čia kviesti tokių seno amžiaus žmonių, kurių dalis vaikų ten gyvena, dirba ir kurie gali ten gyvenimą užbaigti. Geriau tokiuos da'niau paremti siuntiniais ir padėti jiems, saulėleidžius sulaukusiams, ir į savo žemės kapuose atsigulti. Juk tokiems, čia atvažiuavus, metais budintas ilgesys ir meilė savo ilgai nematytiems vaikams, per kelius mėnesius praeina. O vietoj jų, išauga naujas ilgesys paliktai tėvų žemei ir artimiesiems. Ir jie tuo ilgesiu apsirgę, tenori tik ten grįžti, kur anksčiau gyveno.

Rooseveltas, dar tris mėnesius



Chicago's žurnalistas su dideliu dėmesiu iš klausė V. Adamkavičiaus pranešimo apie lietuvių delegacijos audienciją pas JAV prezidentą. Deja, Naujienų bendradarbis, paskutinėj eilėj, matyt gėdindamasis to, ką kitą dieną laikraštyje parašys, neturėjo drąsos parodyti fotografui savo veido.

A. Gulbinsko nuotrauka

ŽODIS PRIKLAUSO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Audiencijos pas Prezidentą gavimas, delegacijos sudarymas, audiencijos įvykdymas, Lietuvių Bendruomenės ir ALT vaidmuo 3

Vasario 13 d. ryto 10 val. pirm. Šimutis iš Draugo patalpų, čia pat esant ir vicepirm.

prieš pirmąjį susitikimą su Stalinu Teherane, pasakęs Spellmanui, kad artėja susitarimai, kada Britanijai ir Rusijai bus duota hegemonija Europoje ir Afrikoje, bet, kadangi "Britanija turi dominuojančius kolonialinius interesus, turėtų būti daleista, jog Rusija dominuos Europoje." Rooseveltas tęsė, kad Stalinas, tikriausiai, gaus Suomiją, Pabaltijo valstybes, rytinę pusę Lenkijos ir Besarabiją. Rooseveltas toliau galvojo, kad Europa turės pakelti "didžiulius pakeitimus, kad prisiderinus Rusijai, bet jis tikės, kad per 10 ar 20 metų europietiška įtaka rusų padarys mažiau bariškais." Europos žmonės, -- jis pasakė -- turės visai paprastai, pakelti rusų dominavimą su viltimi, jog už 10 ar 20 metų jie galės gražiai sugyventi su rusais." Galų gale jis tikėjosi, kad rusai persimsią apie 40 procentų europietiško kapitalizmo, o Europa tiek pat sukommunistės.

Savo atsiminimuose "Aš mačiau apgautą Lenkiją", Rooseveltas ambasadorius Lenkijai, Arthur Bliss Lane, rašo, kad 1944 metų lapkričio mėnesį jis sugestijomis būti griebtiems savo nusištatymuose dėl Lenkijos nepriklausomybės, prezidentas sarkastiškai jo užklauso: "Do you want me to go to war with the Russians?"

Pasikvietus talkon mūsų istorikus, gal būtų pravartu surinkti ir paskelbti ty visų pragaištingų sutarčių medžiagą. Juk, dažnai, užklausti kodėl mes atsidūrėme čia, Amerikoje, -- neturime parankaus atsakymo. O toji surinkta medžiaga mums labai lengvai padėtų atsakyti į šiuos laiškus: KODĖL Lietuva neteko nepriklausomybės?...

KODĖL tauta naikinama masiniais trimėjais?...

KODĖL koegzistantai dumia mums akis?...

KODĖL, dar eilę metų, pasibaigus karui, tūkstančiai nuogų mūsų partizanų lavonų buvo viešai niekinami Lietuvos miestų ir miestelių turgavietėse?... KODĖL?...

VYTAS ELNIAIS, Chicago

NETEISINGA PAŽIŪRA

Kovo 2 dienos laišku skyriuje, rašytame P. Vidugirio laiške iš Kanados, siūloma išleisti knygutę apie Staliną ir išsiuntinėti, kad ją "gautų visi paraudę mūsų tautiečiai, kurie yra išėję iš tos pačios socialistinės Keleivio mokyklos".

Nesu socialistinių pažiūrų gerbėjas, bet man atrodo, kad laiks nuo laiko lietuviškoje spaudoje skelbiama mintis, kad socialistai ir komunistai yra vienas ir tas pats, nėra nei teisinga nei pagaliau bičiuliška socialistinių pažiūrų lietuviams, kurie nuosėrdžiai rūpinasi Lietuvos reikalais ir lygiai atkakliai kovoja prieš komunizmą.

RAIMUNDAS MIEŽELIS, Willow Springs, Ill.

Adamkavičiui, paskambino į Washingtoną D. Martinui. Pristatęs Amerikos lietuvių delegacijos pirmininku, Šimutis klausė, ar būtų galima audiencijos metu laikytis tvarkos, kurią sutaria pati delegacija (jis čia išdėstė vasario 12 posėdžio siūlymus). Washingtono kalbėtojas entuziastiškai pritarė, pabrėždamas, kad tvarka yra pačios delegacijos vidaus reikalas.

Tuo pačiu metu, dar bekalbant su Martinu, pirm. Šimučiui iš Washingtono paskambino Allen, kuris sakė: šį rytą jam skambinęs dr. Grigaitis, todėl jis norįs pakalbėti su Šimučiu dėl audiencijos tvarkos. Šimutis išdėstė posėdį tartą tvarką ir paklausė Alleną, ar jis turįs ką nors prieš. Allen užtikrino, kad viskas tvarkoj, tik jis prisibijęs, kad delegacijos gal būtų išsiskėliję. Norint jiems užkirsti kelią, reikia apsisaugoti iš anksto. Garantija -- dr. Grigaičio užsitikrinimas vieninteliu kalbėtoju. Šimučiui pareiškus nepasitenkinimą, kad Naujienų dienraštis saivališkai šia linkme informuojąs visuomenę, nors Washingtono dėl audiencijos tvarkos nesą jokiu nusistatymu, Allen apgailestavo, kad dr. Grigaitis skubingasis šitaip informuoti visuomenę.

Baigiant pasikalbėjimą, buvo išreikštas pageidavimas dar kartą susisiekti 5 val. vak. Šio antaro pasikalbėjimo turinys LB atstovams nėra žinomas.

Baigęs kalbėtis, pirm. Šimutis pareiškė, kad, kaip ir buvo galima tikėtis, Washingtonas audiencijos tvarkos neprimetęs. Todėl buvo sureduaguotas pagal vasario 12 dienos posėdžio susitarimą pranešimas ir duotas Chicago's dienraščiui, Dirvai ir Sandarai (kitiems laikraščiams pranešimą siųsti buvo permaža laiko).

Perskačius pranešimą telefonu dr. Grigaičiui, jis negalėjo sutikti, kad Adamkavičius memorandumą skaitytų prieš jo žodį. Kadangi tiek daug buvo ginčytasi dėl svarbesnių dalykų, tai šis dr. Grigaičio reikalavimas rodėsi mažmožiui, ir jam nesipriešinta.

Toks pataisytas pirmas ir oficialus abiejų pusių sutartas pareiškimas pasirodė Drauge vasario 14, Dirvoj vasario 15. Nei Naujienos, nei Sandara jo neskelbė, nors abiųjų laikraščių redaktoriams jis Adamkavičiaus buvo įteiktas į rankas.

(Pareiškimo nespausdiname, nes jis Dirvoje jau buvo nurodytą dieną. RED.)

MEMORANDUMO DR. GRIGAIČIO REDAKCIJA

Vasario 13 d. 15 val. Adamkavičius atvyko į Naujienas pas dr. Grigaitį pasiteirauti dėl memorandumo. Buvo rasta, kad memorandumas neišbaigtas, tebe tvarkomas jo juodraštis. Dr. Grigaitis tikrino, kad viskas būsią laiku padaryta ir spaustuvė pasirušusi savo darbą atlikti. Vasario 14 memorandumą būsią galima į Washingtoną išsivežti.

Žuvus viltims memorandumą pamatyti prieš išspausdinant (vasario 12 posėdžio susitarimu, galutinai jį sureduaguoti turėjo Gri-

gaitis ir Adamkavičius), Adamkavičius išsiderėjo, kad 20 spausdinto memorandumo egz. būsią palikta Chicagoj, kur juos galėsiąs jis pasiimti.

Vasario 14 d. 16 val. iš Naujienų spaustuvės buvo gauti paliktieji memorandumo egzemplioriai.

Susipažinus su tekstu, buvo konstatuota, kad dr. Grigaitis nieko nekeitęs ir neatsižvelgęs į posėdį darytas pastabas. Projektas buvo nepriimtinas ne tik dėl turinio, bet jame buvo palikta korektūros klaidų, mintys kartojosi, stilius neišlygintas -- visa tai darė šiurpų vaizdą. Taip pat spauda bei popierius nedarė delegacijai garbės tokį dokumentą prezidentui įteikti.

MEMORANDUMAS BENDRUOMENĖS REDAKCIJA

Susisiekus su kairiaisiais politikais bei diplomatais ir su LB Tarybos Prezidiumu, buvo apsispręsta rengti naują memorandumą. Darbas buvo atliktas per naktį, Draugo spaustuvė, talkinama redakcijos ir spaustuvės štabo narių, memorandumą išspausdino liuksusiniame popieriu -- ir vasario 15 d. ryto 8 val. jis jau buvo aerodrome, pakeliui į Washingtoną.

LB atstovai Adamkavičius ir Kėželis, atskridę į Washingtoną, vasario 15 d. 15 val. pristatė delegacijos pirmininkui Šimučiui. Buvo pasiteirauta jo nuomonės apie memorandumą. Dideliam LB atstovų nustebimui, Šimutis pareiškė memorandumą dar nematęs. Jis pridūrė prašęs dr. Grigaitį memorandumą jam parodyti, bet pastarasis atsakęs pergiliai jį padėjęs, tačiau viskas tvarkoj.

Tada dr. Grigaičio darbo memorandumą pirm. Šimučiui parodė LB atstovai. Šimutis perskaitęs pareiškė, kad tokio memorandumo prezidentui rodyti esą negalima. Padėtį gelbstint, reikėsią šįnakt memorandumą taisyti ir mašinėlė parašytą prezidentui įteikti.

Pirm. Šimučiui buvo pasiūlyta nueiti pas dr. Grigaitį ir memorandumo reikalą iškelti nedel-

slant, nes iki vasario 16 ryto ne daug telikę laiko. Šimutis atsakė, kad 5 val. po pietų būsiąs Alto Vykdo. Komiteto posėdis, kur būsiąs svarstomas memorandumas ir tariamasi dėl pačios audiencijos.

Kadangi audiencija ir memorandumas taip pat rūpėjo LB atstovams, tad jie prašėsi įsileidžiami į posėdį. Pirm. Šimutis atsakė, kad posėdis konfidencialus (kartu su Allen), todėl įsileisti negalima. Pakartotinai prašant, nes būsią svarstomi abi pusės liečią klausimai, pakartotinai buvo atsakyta.

Vietoj to pirm. Šimutis pasiūlė Adamkavičiui nedelsiant dėl memorandumo susirįšti su dr. Grigaičiu, Adamkavičius ir Kėželis nuvyko į dr. Grigaičio kambarį. Pareiškus, ko ateita, dr. Grigaitis atsakė, kad memorandumas esąs geras. Gal ir neišėjęs toks, kokio jis norėjęs, bet tai tik nuolatinis jo trukdymų bei erzinių vaisius. Jei nebūtume jo trukdę visokiais nereikalingais reikalais, memorandumas būtų sklandesnis. Bet prezidentas supras (liko neaišku, ar prezidentas supras memorandumo turinį, ar supras, dėl kuo memorandumas išėjo nesklaidus?). Mėginimai įrodyti, kad toks memorandumas neįmanomas įteikti, liko be vaisių.

Taip pat ir į Alto sekretorių kreiptasi prašant, kad būtų leista dalyvauti artėjančiame 5 val. posėdy, kur būsią svarstomi audiencijos ir memorandumo klausimai, bet ir jis atsakė, kad tai konfidencialus Alto žmonių posėdis, pagaliau nesą laiko apie tai daugiau kalbėti -- buvo atidarytos durys, ir teko išeiti.

Bet iš pirm. Šimučio buvo išsiderėta, kad ano konfidencialaus posėdžio eigoje LB atstovai būsią painformuoti apie jų dalyvavimo galimybes, svarstant bendruosius audiencijos reikalus. Prieš pat posėdį apie dr. Grigaičio darbo memorandumą taip pat buvo painformuotas ir Alto Vykdo. Komiteto narys E. Bartkus.

Trumpai prieš 6 val. vak. pas Adamkavičių ir Kėželį atėjo Bartkus pranešti, kad memorandumas nesąs jau toks blogas. Esą jame smulkii klaidų, vienoj vietoj jis pats pasiūlęs ir prirašęs pakeitimą. Naujai pataisytam memorandumui Bartkus surasiąs spaustuvę.

Kadangi ėjo kalba apie naują spausdinimą, nebebuvo galima ilgiau laukti ir teko parodyti Drauge spausdintą memorandumą.

Susipažinęs su LB memorandumu, Bartkus pripažino, kad jis neabejojamai geresnis. Tačiau jis vistiek negalįs būti priimtas, nes reikią leškoti kompromiso. Priešingai nesą rytoj į Baltuosius Rūmus tenueisią tik šeši asmenys...

MEMORANDUMAS -- DR. K. JURGĖLOS REDAKCIJA

Dabar LB atstovai jau galėjo patekti į aną konfidencialų posėdį, kur, be Alto Vykdo. Komiteto keturių narių, buvo dr. K. Jurgėla iš Washingtono (Amerikos Balso red.) ir Allen, Nedelsiant buvo duotas susipažinti LB memorandumo projektas.

Į projektą buvo reaguota šiaip: Pozityviai už jo priėmimą pasisakė vienintelis Šimutis. Dr. Grigaitis ir dr. Jurgėla pasisakė prieš. Vaidyla savo nuomonės nepareiškė, Bartkus laikėsi rezervuotai.

(Nukelta į 4 psl.)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ŽODIS PRIKLAUSO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

(Atkelta iš 3 psl.)

Čia paaiškėjo, kad ir dr. Jurgėla taip pat turįs atsivežęs memorandumą projektą. Paklaustas, kas jį parašęs, nes žinąs iš praktikos, kad, kai Altas atvažiuojas be nieko, tai tenką per naktį viešbutyje rašyti. Norėdamas to išvengti dabar, iš anksto paruošęs savo projektą.

Vadinasi, jau buvo trys memorandumų projektai. Susipažinus su paskutiniu, jis buvo rastas neblogas, bet daugiau mažiau akcentavo Amerikos Balso programų lietuviško skiriau vargus. Toks smulkmeniškas vieno dalyko kėlimas bendriniam memorandumui atrodė ne vietoj.

MEMORANDUMAS ALLENO REDAKCIJA

Vyriausiuoju teisėju memorandumų byloje buvo Allen. Jis, susipažinęs su LB projektu, pasiskelbė, kad visi trys memorandumai esą tokie puikūs (briliant), jog jis nežino, kuris iš jų yra išskirtinas...

Buvo aišku, kad šiame "teisme" teisybės nebus rasta. Tačiau LB atstovai jame pasiliko ne savojo projekto ginti, bet išrinkti geriausią iš trijų, nes esmė buvo įteikti prezidentui dokumenta, kuris nedarytų gėdos lietuvių tautai.

Darbo sklandumui užtikrinti memorandumo svarstyti pasiliko Allen, dr. Grigaitis, dr. Jurgėla ir inž. Adamkavičius. Trys valandos karštų ginčų nedavė vaisių. Ne blaivus reikalo sprendimas, bet dr. Grigaičio savojo projekto kaip geriausiojo gynimas privedė prie sprendimo, kad iš trijų projektų Allen sudarys vieną. Taip gimė ketvirtasis ir galutinis memorandumas.

Allen vaidmenį memorandumų byloje ryškina šis įvykis. Apie 23 val. Allen viešbučio vestibiulyje priėjo prie stovinių dr. Alg. Nasvyčio, Adamkavičiaus ir Kėželio ir be jokių įvadų pareiškė: vyrai, jūsų memorandumas tikrai geras -- patys matysite, kaip ištiesi perrašiau visą eilę jūsų paragrafų. Ką gi aš turėjau daryti, kada reikėjo kaip nors išlaikyti namuose tai ką?

KEIČIAMA TVARKA

Tą patį vakarą Alto Vykdomasis Komitetas susirinko posėdyje su Allenu. Vasario 16 d. ryto 3 val. Bartkus atvyko pas Adamkavičių ir Kėželį ir pranešė, kad tik ką dabar pasibaigė posėdis ir pagal Baltųjų Rūmų patvarkymą audiencijai nustatyta tokia tvarka: Altas vadovauja delegacijai, pirm. Šimutis pasveikina žodžiu prezidentą, Adamkavičius perskaito delegacijos dalyvių pavardes, o dr. Grigaitis bus pagrindiniu kalbėtoju. Taip nutarta, taip bus.

Bandyta paveikti Bartkį, kad tai vienašališkas aktas, susitarimo laužymas. Be to, dr. Grigaičiui turint silpną balsą, ir pats įspūdis būsiąs neefektyvus. Bet Bartkaus šie argumentai netikino. Priešingai: prezidentas būsiąs giliai paveiktas, matydamas prieš save pražiusį senuką, drebanti balsu prašantį užtariamo okupuotai Lietuvai.

DELEGATAI RENKASI

Delegatai į Washingtoną buvo sukviešti tokiu nedatuotu Ame-

rikos Lietuvos Tarybos Vykdomojo Komiteto raštu:

Didžiai Gerbiamas:

Baltajam Namui sutikus, kad Prezidentas John F. Kennedy priimtų Lietuvos Delegaciją Lietuvos Nepriklausomybės Dienai paminėti, turio malonią pareigą, Baltojo Namų pavedimu, Jums pranešti, kad Jūs esate tos garbingos Delegacijos sąrašė.

Delegacija bus laukiama Baltajame Name lygiai 12 valandą vidurdieny, Vasario 16-tą dieną.

Su pagarba:

(pas.) Dr. P. Grigaitis
ALT Sekretorius

Vasario 16 d. Washingtono susirinko tokios sudėties delegacija:

JAV LB Centro Valdybos nariai -- J. Jasaitis, V. Adamkavičius, Z. Dailidka, A. Kėželis, LB Tarybos pirm. St. Barzdukas ir vicepirm. Alg. Nasvytis;

Alto Vyk. Komiteto nariai -- L. Šimutis, E. Bartkus, P. Grigaitis, M. Vaidyla, Alto Inf. Centro direkt. M. Kižytė;

Altą sudarančiųjų grupių atstovai -- A. J. Rudis (ALRK Federacija), V. T. Kvetkus (ALRK Susivienijimas), P. Dargis (Susivienijimas Lietuvių Amerikoje), V. Abraitis (A. Lietuvių Tautinė Sąjunga), St. Briedis (A. Lietuvių Socialistų Sąjunga), St. Gegužis (A. Lietuvių Tautinė Sandara);

Jonas Grigalius, J. Sonda, A. Varnas.

LB Centro Valdyba išsiuntė laiškų ir telegramas dr. Vileišio kviestiesiems delegatams, atšaukdamą jų pakvietimą ir apgailestaudamą sudarytus nemalonumus.

DELEGACIJOS POSĖDIS

Vasario 16 d. 10 val. Washingtono viešbuty delegacijos pirm. Šimutis sukvietė delegatų posėdį. Susirinko ne visi, nes ne visi į viešbutį buvo atvykę.

Pirmininkas painformavo, kaip audiencija bus vykdoma -- apie kontrolę įeinant, vykimo laiką ir kt.

Taip pat pranešė ir apie tvarkos pakeitimą: esą, Baltųjų Rūmų patvarkymu, memorandumą skaitysiąs bei aiškinsiąs Alto sekr. dr. Grigaitis, o LB Centro Valdybos vicepirmininkui Adamkavičiui Baltųjų Rūmų tepavdama perskaityti... delegatų pavardes.

Vadinasi, mums jau pažįstamas "autoritetingasis šaltinis" nuėjo savo keliu iki galo!

LB Centro Valdybos pirmininkui Jasaičiui protestuojant, delegacijos pirmininkas Šimutis pasiskelbė posėdį uždarys.

Adamkavičius: yra neišbaigtų klausimų, kada juos tarsim?

Jais buvo tariamasi čia pat, bet jau "privatai".

AUDIENCIJA

Buvo susitarta į Baltuosius Rūmus atvykti pusvalandžiu prieš audiencijos pradžią.

Kiekvienas buvo patikrintas du kartu -- prie vartų ir sargybos būste: pareigūnas prie pasakytos pavardės sąrašė dėjo kryželį.

Delegacijos nariai susirinko į laukiamąjį kambarį, vadinamą žuvies kambariu.

Reikėjo pasirašyti memorandumą, bet jo vis nebuvo. Likus dešimt minučių iki 12 val., Adamkavičius su nepasitenkinimu dr. Grigaičiui privačiai pastebėjo, kad ko gero memorandumas dėl užsispyrimo ir liksiąs nepasirašytas. Dr. Grigaitis atsakė turįs kišenę savo projekto vieną egzempliorių, tad būsią galima jį pasirašyti ir prezidentui įteikti. Adamkavičius pastebėjo, kad jie turį kitą memorandumą, kurį, reikalui verčiant, būsią galima panaudoti. Grigaitis į tai niekad! Laimingu sutapimu, keturios minutės prieš 12 val. buvo atvežtas naujai Washingtono išspausdintas memorandumas, kurį delegacijos nariai galėjo pasirašyti.

Lygiai 12 val. delegacija buvo pakviesta į prezidento darbo kabinetą. Prezidentas kiekvieną pasitikio prie durų ir pasveikino. Kiekvienas pasisakė pavarde ir gyvenamąją vietovę. Taigi savimeitai atkrito "Baltojo Namų" Adamkavičiui numatytas delegatų pavardžių skaitymas...

Visiems susirinkus ir sustojus pusračiu apie prezidentą, delegacijos pirmininkas Šimutis pristatė delegaciją -- supažindino su jos sudarymo pagrindais. Po savo kalbos pakvietė žodį tarti LB Centro Valdybos vicepirmininką Adamkavičių, kuris padėjo prezidentui už šį priėmimą ypačiai šių lietuvių tautai reikšmingą dieną net tik iš-eivijoje, bet ir už geležinės uždangos.

Šioj vietoj prezidentas įsiterpė, prašydamas paaiškinti jam šios dienos istorinę reikšmę. Tada Adamkavičius žodį per-



V. Adamkavičius, kalbėjęs žurnalistų susirinkime apie lietuvių delegacijos pas JAV prezidentą sudarymą.

A. Gulbinsko nuotrauka

davė dr. Grigaičiui, pasirodusiam kalbėti. Grigaitis iš pasirašyto teksto paryškino memorandumo mintis ir savo žody išdėstė sovietinės okupacijos padarinius. Baigęs įteikė prezidentui visų delegacijos narių pasirašytą memorandumą.

Delegacijos pirmininkas paprašė prezidentą padaryti pareiškimą.

Prezidentas:

Jam malonu priimti šią delegaciją ypatingai lietuviams dieną.

Lietuvos problema jam seniai žinoma. Laimingu sutapimu, 1939 m. jam teko būti Londone, kai Anglija ir Prancūzija derėjosi su Sovietų Sąjunga dėl sutarties ir kai derybos nutrūko dėl to, kad Anglija nesutiko patenkinti Sovietų Sąjungos pretenzijų Baltijos valstybių atžvilgiu.

Tarptautinė padėtis dabar sunkinama naujų incidentų. Aktualus kolonializmo klausimas. Jums yra žinoma jo Jungtinėse Tautose pasakytą kalbą. Amerika yra prieš kolonializmą, taigi ir prieš kolonializmą Baltijos kraštuose.

Negalėdamas pažadėti kokių nors konkrečių įsipareigojimų, jis pasisakė visuomet stovėsiant už visų tautų laisvės principą.

Baigęs kalbėti, prezidentas pasisakė kartu nusifotografuosiant. Į kabinetą įsiveržė būrys fotografų ir filmuotojų. Akino šviesos, spragsėjo aparatai.

Pagaliau audiencija buvo baigta, išeinančius delegatus prezidentas lydėjo durų link ir vėl su kiekvienu atsiveikino. Inž. Rudis paklausė prezidentą dėl Baltijos valstybių okupacijos tolimesnio nepripažinimo ir prašė atkreipti dėmesį dėl senatan įneštos rezoliucijos ryšių su lietuvių kunigų persekiojimu Lietuvoje. Prezidentas užtikrino ir ateity laikysiąs Lietuvos okupacijos nepripažinimo, su rezoliucija susipažinsiant.

Išėidamas Varnas su prezidentu pasikalbėjo savo reikalais, dr. Nasvytis įteikė knygą "Leave Your Tears in Moscow" ir paprašė su ja susipažinti.

Audiencija truko 20 min. su viršum. Delegaciją palydėjo kongresmanai Daniel Flood ir William Murphy, toliau tarpdury stovėjo K. O'Donnell, specialus prezidento padėjėjas.

Išėjusius delegatus Baltųjų Rūmų vestibiuly pasitiko spaudos darbuotojai. Gaila, spaustuvė nesuspėjo pristatyti spaudai skirtų memorandumo egzempliorių, nors laikraštininkai teiravosi, kas yra prezidentui įteikta. Vėliau atgabenti memorandumo egzemplioriai daliai laikraštininkų galėjo būti įteikti.

Amerikos Balso redaktorius dr. K. Jurgėla, pasistatęs ant frontinių durų laiptų mikrofoną, įrašė į juostą LB Tarybos Prezidiumo pirm. Barzduko ir Alto Vyk. Komiteto pirm. Šimučio kalbas, skirtas Lietuvai.

SĄŽINĖS SĄSKAITA

Audiencija buvo didelis įvykis, bet jos džiaugsmą temdė pasirengimas, nebuvo toks, koks normaliai turėjo būti. Nėra kokia paslaptis, jog būdavo momentų, kad grėsdavo delegacijai iširimai. Bet galutinius Bendruomenės sprendimus lemdavo ypačiai du motyvai. Visų pirma buvo labai aiški Baltųjų Rūmų sąlyga: susitarkite ir atsiųskite vieną delegaciją. Tad kokia sąžinė Bendruomenė galėjo demonstruoti Baltiesiems Rūmams pačių lietuvių nesutarimą? Kaip į tai būtų buvę pažiūrėta? Kokį vardą mes būtume pelnę? Antra, nuolat kartojame: bendras labas turi būti už viską aukščiau! Tad Bendruo-

menė ir aukojosi šiam labai mažesnei reikšmės vertybės, nors tai darė labai sunkia bei skaudama širdimi.

Buvo ištverta iki galo. Bet taip pat reikėjo padaryti ir sąžinės sąskaitą.

Todėl delegacija tuoj po audiencijos vėl susirinko posėdyje Washingtono viešbuty.

Posėdžiui pirminkavo Šimutis, jis pirmasis ir pasisakė: Esąs vieningo lietuvių fronto skelbėjas. Prikišęs savo rankas ir prie JAV Lietuvių Bendruomenės organizavimo. Norėjęs šios audiencijos pasisekimo.

Nuotaišos periferijose priklausys nuo mūsų pačių -- kaip viską perduosim, kaip atsiliepsim. Reikią gerų nuotaiškų, tad išvažiokim iš Washingtono nusiteikę už vienybę ir susiklausymą. Galutiniai paaiškėję, kad kultūriniai sąjūdžiai taip pat neatleidžiami nuo Lietuvos laisvinimo darbo, tad pradėkime naują mūsų gyvenime erą: susieikime visi krūvon!

Grigaitis: Buvę fikcijų, pasireiškę nesklaidumų. Iš kur tai? Iš to, kad nesantios atskirtos veikimo sritys -- Bendruomenė kultūriniam darbui, Altas politiniam darbui. Prieš pradėdant rūpintis audiencija, Bendruomenė reikėjo su Altu pasikalbėti, pasitarti, jį painformuoti. Audrų gyvenime negalima išvengti, ir jis nebijąs jų, nes daug pergyvenęs. Altas audienciją planavęs jau nuo birželio mėnesio. Išimais Bendruomenė, viskas susipynė, padėtis įsitėpė. Pasiruošimas buvęs toks sunkus, jog atrodė, kad neatlaikysias. Panašių sunkių dienų jis turėjęs tik kovose su komunistais. Amerikos lietuviai laukė "dypukų", tikėjęsi iš jų talkos bei paramos, bet nusivylę, nes dypukai pasirodė esą išdidūs, nesiskaitę. Su Šimučiu jis galįs bendrą darbą dirbti, nes abu dirbą tais pačiais motyvais, nesivaikydami pelno, nežiūrėdami naudos.

Adamkavičius: Bendras darbas reikalingas tam tikrų sąlygų. Nebūtų reikėję kovoti, jei būtų buvęs gerbiamas žmoniškumas, jei nuširdžiai būtų buvę laikomasi susitarimų.

Dargis: Lietuvos laisvės klausimu nesutarimo negalį būti.

Barzdukas: Sutinkam, kad su Altu reikėję pasikalbėti ir pasitarti, bet, kai siekėm perleisti metais Alto, Balfo ir Bendruomenės bendro posėdžio, Altas jo nenorėjo -- ir jis neįvyko. Kai Baltieji Rūmai pasakė "susitarkite", Bendruomenės vardu lapkričio 25 vykau pas Alto pirm. Šimutį. Per prei. Balkūną sužinojom, kad Altas audiencijos neiškąs ir su Bendruomenė kartu mienąs. PLB Valdyba organizavo vienybės konferenciją ir visus

kalbino dėtis, ji negalėjo įvykti Altui atsisakius joje dalyvauti. Taigi Bendruomenė kalbėjosi ir tarėsi.

Audiencijos byloj buvo du partneriai, abu Baltųjų Rūmų pripažinti, jų oficialiai skelbiami ir t.t. Natūralu buvo, kad jie lygybės pagrindu ir bendradarbiautų. Ar taip buvo? Kad audiencija įvyktų, Bendruomenė aukojosi viską, paaukojo net žmones, o Altas žmoniškumą ir kitų garbę mindė. Ar tai toks turėjo būti bendradarbiavimas? Bendruomenė įvykius pergyveno dideliu kartėliu ir skaudama širdimi, buvo padaryta daug ir didelių nusikaltimų, todėl reikės taip pat atlikti viešą išpažintį ir padaryti viešą atgailą.

Grigalius, skaitydamas raštus, įrodinėja, kad Altas prezidento audiencijos pradėjęs ieškoti 1961 metų pavasarį. Kyla klausimas: jei ieškojo, kodėl nieko niekam nesakė? Kodėl to nežinojo net Alto pirm. Šimutis, rašydamas prei. Balkūnui laišką?

Sąžinės sąskaitos reikalą dar kalbėjo Jasaitis, Dailidka, Bartkus ir kt. Po audiencijos plačiai kalba visamūsų spauda. Ir reikią sutikti su Draugo vedamojo teigimu, kad audiencija buvusi mums skauti pamoka, kurios padarinių negalime dar pramatyti.

BAIGIANT

Mūsų čia teikiama medžiaga taip pat atsiranda atsliepiant reikalavimus -- paaiškinimų reikalauja LB Tarybos nariai, LB organai, spauda, paskiri asmenys.

Pagrindiniai šios medžiagos šaltiniai yra LB Tarybos Prezidiumo susirašinėjimas, LB Centro Valdybos narių užrašai ir informacija. Dėl medžiagos gausumo visos paskelbti nebuvo galima, todėl reikėjo tenkintis santrumpomis. Bet trumpinta tiek, kad nenukentėtų vaizdo pilnumas bei ryškumas. Redagavimo darbas LB Tarybos Prezidiumo 1962 kovo 6 dienos posėdyje buvo paves-tas pirm. St. Barzdukiui.

"Pro memoria" siunčiama LB Tarybos nariams, PLB Seimo nariams amerikiečiams, PLB Valdybai, JAV Liet. Bendruomenės apygardoms ir apylinkėms, Lietuvos Pasiautinybei Washingtono ir konsulatams Amerikoje, politiniams veiksniams, delegacijos nariams, lietuvių spaudai ir visiems tiems, kurie paaiškinimų yra prašę.

Pirmasis "Pro memoria" tikslas -- painformuoti. Bet audiencijos pamoka negalės taip pat likti be vienokių ar kitokių atgarsių, todėl "Pro memoria" turi teikti taip pat medžiagos svarstymams bei sprendimams. Audiencijos klausimas, be abejo atsidurs ir artimiausioj LB Tarybos sesijoje.

JAV Lietuvių Bendruomenės TARYBOS PREZIDIUMAS

Stasys Barzdukas

Pirmininkas

Vytautas Kamantas
Sekretorius

Clevelande, 1962, III. 15

**Kas Dirvos neskaito
- daug nustoja!**

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.



Kai du gydytojai susitinka...

MOKAME

4 1/4%
metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.



MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikią važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių, didžiausiu pasisekimu tris kartus vaidintų Chicagoje, gegužės 12 d. bus vaidinami Clevelande, Slovenian Auditorium. Rengia Dirva jaunimo talentų konkursą nu-keldama į rudenį.

Yra pageidaujančių, kad vaidinimas, atskiru spektakliu būtų parodytas mokykliniam jaunimui. Tuo reikalu, kada ateinančią savaitę Dirvos redaktorius lankysis Chicagoje su pranešimu Dirvos bendradarbių klube, bus išsiaiškintos visos tokio atskiro spektaklio galimybės.

• Literatūros vakaras įvyksta kovo 31 d., šeštadienį, Čiurlionio Ansamblio namuose, 10809 Magnolia Dr., 8 val. vakaro. Dalyvauja poetai Henrikas Nagys, Algimantas Mackus ir dr. Rimvydas Šilbajoris.

Vakaras ruošiamas Studentų Santaros Clevelando skyriaus.

• Dail. J. Racila, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

• Reiškiu nuoširdžią skautišką padėką Clevelando lietuviškai visuomenei už gausų Kaziuko mugės lankymą ir entuziastingą skautiškų darbų parėmimą bei įvertinimą. Ypatinga padėka priklauso žemiau išvardintiems asmenims, be kurių darbo ir pasišventimo mugės pasisekimas būtų neįmanomas:

Neringos ir Pilėnų Tuntų Tėvų komitetams, ponions Stuogienei, Petkevičienei, Brigitai Nasvytienei, Čiuberkienei, Raulinaitienei, Gaizutienei, Edimtienei, Kubiliūnienei, Čiurlionienei, Navickienei, Urbonavičienei, Giedraitienei, Damušienei, Petraitienei, Lazdineci; už visokeriopą pagalbą ir talką: Mirgai ir Džinarui Kiziams, p. Mockui, p. Šenbergui, p. Bacevičiui, p. Juškėnui, p. Raulinaičiui, p. Peckui; už nuotaikingą muziką ir mikrofonus — broliui sk. B. Reku.

ps. A. Balašaitienė, Neringos Skaučų Tunto Tuntininkė

• Lietuvos jūrų skautijos 40 m. sukaktis kovo 18 d. Clevelande buvo kukliai, bet prasmingai atšvęsta. Jubiliejinėje sueigoje šv.

Jurgio parapijos mokykloje dalyvavo bebrai, jūrų skautai, jūrų budžiai ir jūrų skautės su vadove v. vl. L. Brizgiene.

Sueiga pradėta tautos himnu. Jūrų syr. sktn. VI. Petukauskas papasakojo apie lietuviškosios skautijos pradžią, aukas prie Klaipėdos molų ir veiklą iki pastarųjų dienų.

Po oficialiosios dalies buvo dainos ir žaidimai. Sueiga užbaigta Marijos giesme. Šią vasarą, antroje rugpiučio pusėje prie Custer, Mich., Pr. Rako liet. skautų stovyklavietėje bus jūrų skautijos jubiliejinė stovykla.

• Dr. inž. Stp. Matas kovo 18 d. Clevelando akad. skautų sueigoje Čiurlionio namuose skaitė paskaitą apie raketas ir satelitus erdvėse. Paskaita, palydima vaizdų ir filmų ekrane, buvo su dideliu dėmesiu sueigos dalyvių išklaudyta. Po sueigos prie kavos puodelio pasidalinta įspūdžiais.

• A. J. Natkevičius su JAV mariniais praleidęs pusmetį Viduržemio jūroje, grįžo atgal į JAV-bes. Jis buvo parvažiavęs į Clevelandą porai savaitių atostogų. Iš kelionių po įvairius kraštus jis parsivežė namiškiams suvenyrus ir vaizdus. Prieš grįždamas iš Viduržemio jūros su ekskursija aplankė Paryžių.

• Lietuvos partizanų kovų dainos, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas Vytautą Stuogį — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; Marijų Blyną — 6823 Bayliss Ave. telef. 361-8165; Vladą Ramanauską — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

• Jonas Kazlauskas pajamų mokesčius (Income Tax) pildo Dirvos patalpose kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 1 val. po pietų arba pagal susitarimą telefonu RE 1-7222.

DĖMESIO SIUNČIAN-TIEMS SIUNTINIUS LIETUVON

Dėka Globe Parcel Service Inc. pastangų, yra gautas leidimas persiuntimui žemiau išvardintų dvykų, TIK GERAM STOVYJE, daiktų: papuošalai (jewelry) žadintuvai, laikrodžiai, foto aparatai, siuvamos mašinos, rašomos mašinėlės, medžiolės šautuvai, darbo įrankiai, muzikos instrumentai, transistor radio ir filmavimo aparatai. Dėvėtų

drabužių bei avalynės siųsti neleidžiama.

Prieš pirkdami prekes siuntiniams, užeikite mūsų įstaigon ir pasitikrinkite kainas. Mūsų pagrindinis biznis yra siuntiniai, todėl prekes parduodame su labai mažu pelnu ir jokia krautuvė už tokias žemas kainas jums negalės parduoti. Duodame keletą pavyzdžių:

Vilnonės japoniškos skarelės \$1.20, sienos kilimai 50"x76" inčiai tik \$6.15, pliušo lovatiesės dvigubai lovai 200x240 centimetrų \$15.50, mažesnės 150x200 cm. \$11.50. Medžiagos — nylon šifon su raštais \$0.75 jardas, rayon brocade medž. sukniom \$1.10 jardas, vilmonis krepas suknutėm arba moteriškiem kostiumėliams \$2.75 jardas, akso-mas, labai geros rūšies \$2.40 jardas, nylonas su blizgučiais (labai pageidaujamas Lietuvoje) \$0.96 jardas. Impilams medžiaga, austriška, 2 jardai pločio \$1.65. Turime gerą pasirinkimą, vietinių ir anglišku, medžiagų kostiumams bei paltams. Prekes duodame ir išsimokėjimui.

Didžiausia ir patikimiausia siuntinių persiuntimo firma yra: **Globe Parcel Service Inc.** Siuntėjai įsitikino, kad per šią firmą siunčiami siuntiniai greičiausiai ir tvarkingiausiai pasiekia adresatą.

Clevelando skyrius: 1313 Addison Rd., Cleveland 3, Ohio. Tel. UT 1-0806.

P. S. Pranešame, kad Clevelando skyrius greitai laiku išsikels į naujas, geresnes patalpas. Adresą pranešime vėliau.

KREIPKITES Į SAVO SODININKĄ

Pavyzdingai sutvarkyta sodyba yra kiekvieno šeimninko pasididžiavimas ir didelis įnašas į jūsų apylinkės gyvenimą.

Mes turime Jums pasiūlyti žemaūgių vaisinių medelių, vaiskrūmių, spalvingų rožių, įvairių dekoratyvinių krūmų, pievoms Agri-co trąšų, piktžolėms naikinti chemikalų, durpių ir sėklų.

Taip pat galite gauti specialiai paruoštos žemės kambarinėms gelėms.

Užsukit pas **Vincę Apanių**, jūsų sodininką — 12518 Lake Shore Blvd., Cleveland 8, Ohio, arba šaukit telefonu PO 1-5614.

Parengimu kalendorius

BALANDŽIO 1 D. Čiurlionio ansamblio namuose studentų ateitininkų metinė šventė.

BALANDŽIO 29 D. Čiurlionio ansamblio namuose Lietuviai Budžiai ruošia Maironio 100 metų gimimo sukakties minėjimą.

BALANDŽIO 28 D. 1962 m. Vysk. Valančiaus Lit. mokyklos tradicinis vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 5 D. šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos koncertas — vakaras Naujosios parapijos salėje.

1962 m. GEGUŽĖS 12 D. Dirvos jaunųjų talentų varžybų koncertas Slovenian Auditorium.

GEGUŽĖS 26 D. Korp. Neo Lithuanian rengiamas literatūros vakaras.

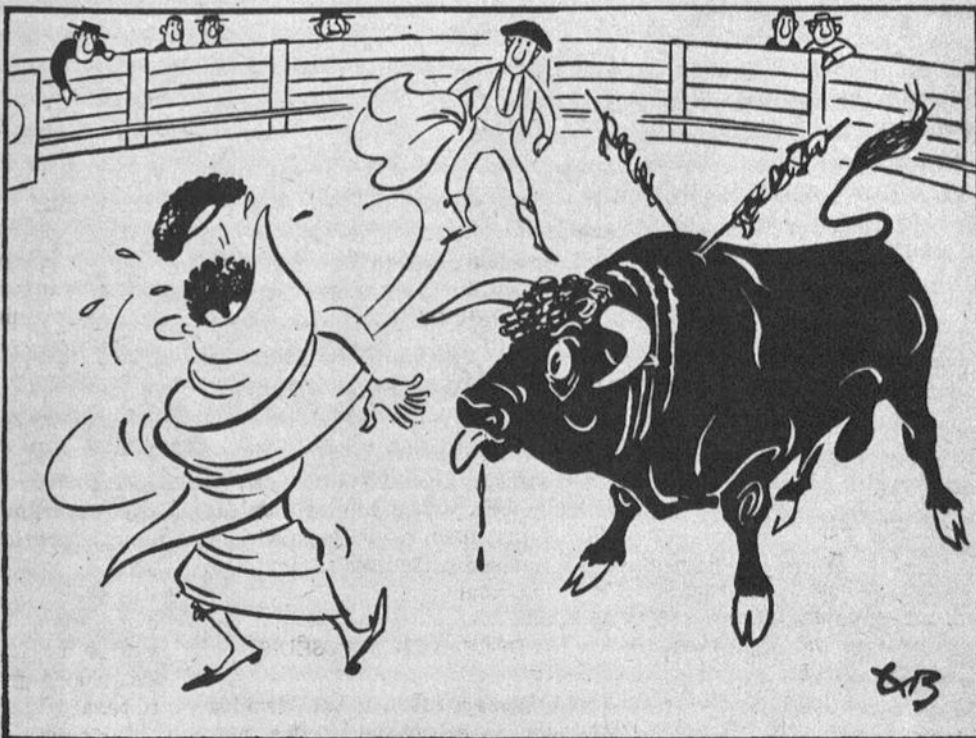
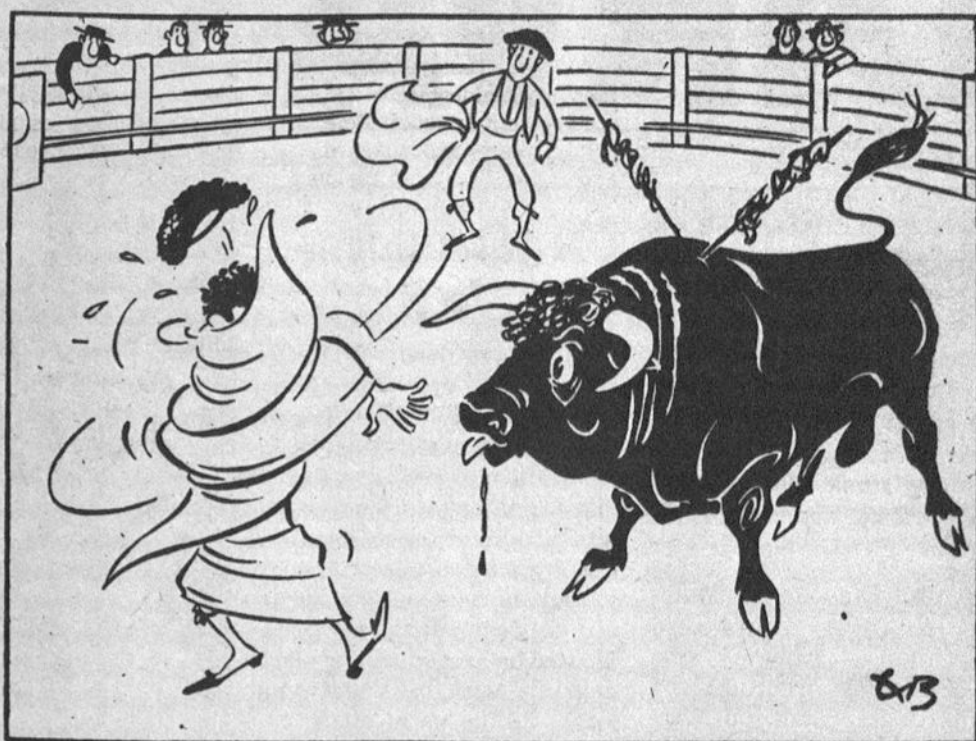
BIRŽELIO 10 D. Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos šventė — Gegužinė Neurų ūkyje. Esant Blogam orui — šv. Jurgio parapijos salėje.

1962 m. RUGSĖJO 29 D. Dirvos metinis spaudos balius — koncertas.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymas bus kitame Dirvos numeryje.



SPORTO DIENOS

VIDURINIŲ VAKARŲ APYGARDINIŲ VARŽYBŲ LAIMĖTOJAI

Kovo 17 - 18 d. Chicagoje buvo susitelkę Vidurinių Vakarų sporto apygardos tinklininkai ir stalo tenisininkai. Čia įvykusioms varžyboms baigtos šio sezono apygardinės pirmenybės. Dabar belieka laukti Šiaurės Amerikos sportinių žaidynių, kuriose dalyvaus apygardinės pirmenybės kvalifikavusios komandos.

Vyrų tinklinyje tebuvo atstovaujami Chicagos Neries ir Clevelando Žaibo klubai. Moterų tinklinyje prie Žaibo ir Neries dar prisidėjo Chicagos Aras.

Nedaugiau dalyvių pasirodė ir stalo tenise. Komandinės varžybos net nebuvo prarastos, nes pilną komandą pajėgė sudaryti tik Chicagos ASK Lituanica. Kiekvieniškai skurdžios buvo ir vienietų varžybos. Dalyvavo tik 9 vyrai ir 3 moterys. Apygardoje veikiant 10 klubų, toks menkas dalyvių skaičius negali džiuginti.

Vienintelė prošvaiste reiktų laikyti tolimosios Omahos Lituanicos atstovų pasirodymą. Iš Omahos atvyko J. Kavaliauskas ir Kudirka. J. Kavaliauskas įveikė visus varžovus ir pasipuošė apygardos meisterio vardu. Reikia pabrėžti, kad anksčiau įvykusiose prieauglio pirmenybėse, kiti du broliai Kavaliauskai irgi iškovojo pirmąsias vietas. Trys broliai Kavaliauskai yra nauji, pajėgūs teniso žaidikai mūsų sportiniame akiratyje.

Tinklinyje dvigubą pergalę iškovojo Chicagos Neries ir palaužė Žaibo stiprybę. Vyrų klasėje, žaidžiant dviejų minusų sistema, Neries laimėjo abi rungtynes. Pirmos rungtynės baigtos 2:1 (11:15, 15:1, 15:13). Antros pasibaigė tokia pat pasekme. Setų santykis: 15:5, 9:15, 15:13.

Žaibą atstovavo: J. Zorska, J. Vodopalas, A. Penkauskas, A. Liutkus, V. Morkūnas ir R. Babickas.

Nerį atstovavo: A. Blandys, F. Lukauskas, A. Bakanavičius, J. Kaunas, K. Pudymaitis, R. Barkauskas ir Z. Žiupsnys.

Moterų klasės pasėkmės: Neries-Aras 2:0 (15:7, 15:10; Žaibas

-Aras 2:0 (15:1, 15:4); Neries-Žaibas 2:0 (15:7, 15:0). Moterų tinklinyje iš Aro nieko daugiau ir negalima tikėtis. Komanda jau na ir nepretenzinga. Tačiau iš Žaibo tinklininkų tikėtasi aukštesnės žaidimo klasės. Reikia manyti, kad Žaibas iki didžiųjų žaidynių spės pasitempti, atgauti formą ir neapvilti savo gausių gerbėjų.

Nerį atstovavo: O. Blandytė, A. Baloun, D. Maskoliūnaitė, D. Dambrauskaitė, T. Prunskytė, N. Stončiūtė, L. Milvertaitė, G. Juškaitė, J. Kavaliauskaitė ir E. Dockutė.

Žaibo sudėtis: A. Barzdukaitė, I. Besperaitytė, R. Besperaitytė, V. Karosaitė, A. Liutkutė, K. Gelažytė, R. Staniškytė ir E. Vodopaliene.

Aro sudėtis: R. Česaitė, R. Minkevičiūtė, J. Gepnerytė, R. Sabaliauskaitė, R. Burbaitė ir M. Šileikytė.

Vyrų stalo teniso baigmėje susitiko J. Kavaliauskas, Omahos Lituanica ir J. Nasvytis, Clevelando Žaibas. Keturių setų kova baigėsi 3:1 (21:17, 17:21, 21:13, 21:11) J. Kavaliausko pergale. J. Nasvytis, prieš ateidamas į baigmę, 2:1 (21:13, 14:21, 21:16) laimėjo prieš J. Vodopalą, Žaibas. J. Vodopalui varžybose teko trečioji vieta.

Moterų stalo teniso varžybose

D. Čerekiene- Točilaukaitė, atstovaudama ASK Lituanicą, pasirodė visa klasė pajėgesnė už savo priešininkes ir nesunkiai laimėjo visas rungtynes. Antrą vietą užėmė G. Juškaitė, Neris ir trečioje vietoje liko Berndzek, Cicero Ateitis.

Šiaurės Amerikos lietuvių visų klasių stalo teniso žaidynės bus 7-8 balandžio Detroito. Žaidynėms gautos naujos ir modernios Cobo Hall patalpos. Tomis pat dienomis Detroito bus prarastos ir visos Š. Amerikos lietuvių plaukymo pirmenybės. Prr. P.

AR ŽINAI?

JAV sporto mėgėjų šalis, tačiau rodyta, kad daugiau žmonių lanko muziejus, kaip sporto aikštes. Pav., Chicago miestas, turintis net du "major league baseball" klubus, nustatė, kad daugiau žmonių lanko Chicago Museum of Science and Industry negu baseball žaidimus "Chicago White Sox" ir "Chicago Cubs".

Apie 6 1/2 milijonų moterų mėgsta žuvalti ir nemažiau vieno milijono medžioti, kaip suregistravo JAV Census Bureau. Kai vyrai eina žuvalti ar medžioti, galima iš karto pastebėti iš jų drabužių. Moterys gatvėje tai neparodo, nes medžiotojo ir žuvautojo rūbai jas nevilioja išeiti į gatvę pasirodyti.

Moterys daugiau užmiršta daiktų traukiniuose, kaip vyrai. Štai Transit Authority of New York City iš savo varžytinių pardavė užmirštų 2,600 moterų ir tik 325 vyriškus skėčius, 76 moteriškų ir 57 vyriškų laikrodžių.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

SAVE BY MAIL POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Ivykstančio Kultūros Kongreso metu numatyta surengti simfoninį koncertą. Diriguoti pakviestas Jeronimas Kačinskas. Kongresas rengiamas 1962 m. lapkričio 22-24 dienomis Chicagoje.

• Architektas Jonas Mulkas Chicagos santariečių susirinkime kalbėjo apie moderniosios architektūros struktūrinių principų išsivystimą paliesdamas ir lietuvių architektūros bruožus.

• Skulptorius Antanas Mončys nuo kovo 16 d. su savo kūrinių dalyvauja Paryžiuje, Damier galerijoje surošytoje "Dvylikos ne figurinės tapybos prancūzų dailininkų ir dviejų skulptorių" parodoje, kur savo darbus yra išstatę skulptoriai Pouchol ir žymūs prancūzų dailininkai: Barthier, Dumont, Remy Esteve, Igon, Le Gwen, Lenormand, Lhotellier, Morvarnt, Philippe, Pistre ir Poussine.

• Atsiųsta paminėti Sigito Pranckūno knygą "Riedmenys rieda pergalei". Išleido spaudos bendrovė "Rūta" — 89 Napier St., Hamilton, Ont., Canada.

• V. Endzelis, iš Toronto, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• Dr. Rimvydas Šilbajoris ir dr. Saulius Šimoliūnas su ketvirtuoju Metmenu numeriu įsijungė į šio žurnalo redakcijos bendradarbių kolektyvą. Kiti redakcijos bendradarbiai yra Algimantas Banelis, Jonas Bilėnas, dr. Vytautas Doniela, Karolis Drunga, dr. Marija Gimbutienė, Zina Katiliškienė, Vincas Rastenis, Alina Staknienė, Julius Šmulskytis, Jonas Švedas ir Vincas Trumpa.

Metmenis redaguoja dr. Vytautas Kavolis. Techninių redaktorių yra arch.

PARYŽIAUS LIETUVIŲ ŽINIOS

Šv. Kazimiero, Lietuvos patrono dieną Paryžiaus lietuviai pažymėjo iškilmingomis mišiomis, kurias laikė Jėzuitų koplyčioje Paryžiaus arkivyskupijos vyskupas pagelbininkas J. Rupp. Ta proga pasakė labai gražų pamokslą, iškeldamas lietuvių tautos prisirišimą prie bažnyčios ir savo valstybės nepriklausomybės. Lietuvių kalba kilnus pamokslas buvo pasakytas Paryžiaus lietuvių klebono kun. J. Petrošiaus.

Po pamaldų kun. J. Petrošius Jėzuitų namuose pavažiavo lietuvių koloniją ir vysk. Rupp, kuris turėjo progos susipažinti su Paryžiaus lietuviais. Vėliau klebono Petrošiaus bei Pasiuntinybės sekretoriaus ir p. Liutkienės pakvietimu, pastarųjų bute įvyko pusryčiai vyskupo Rupp'o garbei, kuriuose dalyvavo taip pat min. S. Lozoraitis ir Pasiuntinybės patarėjas prof. J. Baltrušaitis ir jų žmonos, Tėvas jėzuitas R. Braun ir vyskupo sekretorius.

Vytautas Vepštas. Administracija: Ramojus Vaitys, 615 Hinman Ave., Evanston, Ill. (keturių numerių prenumerata — 4 dol., Garbės prenumerata — 10 dol., šio numerio — 1,50 dol.).

• Punske, Lenkijoje, Mothers dienos proga, kovo 12 d., lietuvių mokyklos V skyriaus mokiniai, vadovaujant mokytojai N. Jakimavičienei, surengė savo mokytojų akademiją. Gimnazijos ansamblio "Atžalynas" nariai padainavo keletą proga pritaikytų dainelių ir padėkavo eilėraščių. Penkto skyriaus mokiniai, atsidėkodami savo mokytojų už ilgais žiemos vakalais jiems sektas pasakas, gražiai suvaidino Buivydai-



Detroito jūrų skautės ruošiasi Kaziuko mugei, kuri įvyks balandžio 15 d. Pirmoji eilė: E. Juškaitė, E. Brazaitytė, O. Kilikevičiūtė, J. Pusdešrytė, V. Gričiūtė. Užpakaly stovi: draugovės globėja I. Laurinavičienė ir tėvų komiteto pirmininkė O. Šadeikienė.

J. Gaižučio nuotrauka

tės "Žiemos pasaką". Motinos šiuo savo vaikų pasirodymu buvo sužavėtos. Paskutiniu metu Vaitakio kaimo įsisteigė du

ansambliai: vienas vyresniojo amžiaus, o kitas — jaunimo. Vaitakio kaimas yra labai didelis ir išsimėtęs dideliame plote.



Sėdų apskritys Oškinių kaimo saviveiklininkai suvaidinę "Neuoroma žmona". Stovi ketvirtas iš eilės Lietuvių Kultūros Namų instruktorius Gediminas Kraužys, kuris praeitą pavasarį baigė Punsko gimnaziją. Su akordeonu sėdi grupės muzikantas Vytautas Uzdila.



A. Nasvyčio parašyta anglų kalboje knyga "Palik ašaras Maskvoje" platinamas Chicagoje vyksta visu smarkumu. Štai trys giedrininkės Janina Radvilaitė, Rita Žukauskaitė ir Audronė Petrulytė renka aukas, kad šią knygą galima būtų padovanoti JAV senatoriams ir kongresmanams.

A. Gulbinsko nuotrauka



Kovo 18 d. Los Angeles skautų mugėje prie kavos puoduko susitikę losangeliečiai: p. Bielskienė, kons. dr. J. Bielskis, rašytojas J. Švaistas-Balčiūnas, A. Devenienė ir p. Balčiūnienė.

L. Kančausko nuotrauka



"Geri vyrai geria gerą girą" sako gražios jūrų skautės Los Angeles skautų mugėje svečiams, siūlydamos lietuvišką girą.

L. Kančausko nuotrauka

CHICAGO

RIMO VAIČAIČIO "NESEKMĖS"

Ne tik Dirvoje, bet ir kituose lietuvių bei amerikiečių laikraščiuose nemaža skaitėme apie Rimą Vaičaitį, plačiai iškilusį ėjimo sporte jaunuolį šiame krašte. Nors būdamas jaunas vyras ir naujokas Amerikoje, per 2 metus jis išsimušė į geriausiųjų ėjimo sporto atstovų tarpą Dėdės Samo žemėje.

Šiame laikraštyje neseniai rašėme, jog per praėjusių Kalėdų varžybas Chicagoje Vaičaitis į mylios ėjimo įveikė net JAV meistrą Ron Zinn, parodydamas geriausią Amerikoje laiką kelių metų laikotarpyje. Tai buvo malonus visiems lietuviams įvykis, duodantis vilčių manyti, jog ir lietuviai sportininkai gali iškilti į viršūnes šiame dideliame krašte.

Šių metų vasario mėnesio pabaigoje R. Vaičaitis dalyvavo visos Amerikos A. A. U. (Amateur Athletic Union) salės lengv. atletikos pirmenybėse New Yorko Madison Square Garden'e. Šiose pirmenybėse į mylios ėjimo jo stipriausiojo varžovo buvo tas pats R. Zinn iš West Pointo, kurį Chicagoje buvo nugalėjęs. Tačiau šį kartą pasekmės buvo nelauktos: nors R. Vaičaitis atėjo antruoju, jo rezultatas nebuvo pripažintas. Kaip vėliau paaiškėjo R. Vaičaitis buvo diskvalifikuotas, matyt, nenorint, jog jis ir vėl taptų laimėtoju.

Kaip pats Vaičaitis sako, jis gavo tik vieną perspėjimą (diskvalifikavimui reikia dviejų perspėjimų) ir tada sulėtino ėjimą, nenorėdamas gauti antrą įspėjimą. Labai jau buvo nuostabu kada atėjo atsiimti medalio už II vietą ir sužinojo apie diskvalifikaciją. Toks neteisingas pasielgimas jį gerokai sujaudino, nors kai kurių sportininkų palaišymai ir šiame krašte yra gana dažni, ypačingai, kada amerikiečiai jaučia savųjų pralaimėjimą.

Galia, kad R. Vaičaitį dabar nematysime sporto aikštėse, nors ir ne vien dėl jo nepasisekimų New York'e. Jis netrukus yra numatęs pradėti studijas (mokysis pilotu) ir jos pareiklaus ne tik daug pinigų, bet ir laiko. Iki šiol jo nemažas išlaidas, surištas su sportavimu, stipriai rėmė tėvas, o dalį pridėdavo Chicago's Universiteto Track Club bei A. A. U. Vien tik įvairios ilgesnių atstumų kelionės buvo labai išlaidingos.

Galimas daiktas, jog R. Vaičaitis, apsispratus savo studijomis, vėl sugrįš į savo pamėgtąją sritį, kurioje, žinovų teigimu, jis šiandien yra pats geriausias visoje Amerikoje.

EDV. ŠULAITIS

Henrose viešbučio Grand Ball salėje.

Stalus iš anksto galima užsisakyti ir pietums bilietus įsigyti Neringoje, pas Korp! Neo Lithuania filialus, įvyksta gegužės mėn. 19 d.

Neo Lithuania minėjimas-balius

įvyksta gegužės mėn. 19 d.

J. M.

PARAGINKIT SAVO PAŽISTAMUS UŽSIPRENUMERuoti DIRVĄ

DIRVA

6907 Superior Ave., CLEVELAND 3, Ohio



PRADEKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$10.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$6.00 ☐

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

RAIMUNDĄ ir LIŪDĄ KIRŠTEINUS,

mirus jų mylimai motinai, nuoširdžiai užjaučia ir liūdi

Polė, Linas Staškūnai ir Rapolas Valodka